

KEMENESVIDÉK

KÖZZAARADÁSI FELETTLEN HETILAP.

„KISCELLA és VIDÉK”

Alapítványos lap

„KISCELLA és VIDÉK”

3 kor. | Hegyvidék... 2 kor. —
4 | Egyes eszm. ára — 20

Lapfeljegyzés feltehető szerkesztő:
Musa Gyula

Céldélvélk...
felvevő: úv. Szigmond István

Az import pótlása

Írta: Csikert Már kir. tanácsos.

Mindenki tisztában van azzal, hogy a mostani háború nemcsak a harcateren folyik, hanem a közgazdasági tevékenység minden vonalán is érvényesül. Különösen Anglia az, amely kizárólag gazdasági szupremáciája érdekében menetele a háborúba és így senkit sem lap meg az a mozgólódás, amely jó idő óta elsősorban Angliában észlelhető, a Német országból, Ausztriából és Magyarországból importált áruk kiküszöbölése érdekében. Ezt a célt kívánja szolgálani az a sok szakaszerű és helyi kiállítás, amely Londonban és Anglia más nagy városában, a lipseai vásár ellen létesült, a melyeknek az a tendenciája, hogy minden a szövetséges államokból eddig Angliába került iparcikket jövőre maguk az angolok igyekezzenek gyártani és forgalmazni. Anglia különben is nagyon jól érti az ipari kérdések rendszerének kiterjesztését és a lapokból is ismeretes ebben az irányban évek óta rendszeresen folytatott munkája, a melynek aknáit Magyarország is le vannak rakva, a miként ezt a magunk részéről már több ízben konstataáltuk.

A velünk ellenséges viszonyban levő többi államok ezen a téren talán nem követik rendszeresen Anglia példáját, de a hívi kijelentésekből és hírlapi agitációjuk-

ból tudjuk, hogy a többi államokat is hasonló tendencia hatja át, kivált a mi a német, az osztrák és magyar iparcikkek bojkottját illeti.

Ezt a több oldalról ellentünk is irányuló munkát még akkor sem nézhetnénk ölbetett kezekkel, ha az bennünket nem igyekeznék tervszerűen és sulyosan megkarosítani. Nekünk erre a szervezkedésre hasonló szervezkedéssel kell válaszolnunk. Kívánatosnak látszik tehát, hogy az importnak legalább részbeni megszüntetése érdekében szintén olyan tevékenységet fejtsünk ki, amely a mi gazdasági érdekeinknek legjobban megfelel.

Ezeket a teendőket három csoportra osztanám fel.

Az első csoportba tartoznak a mezőgazdasági termények. Az akciónak ez a része teljesen átutalható volna az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hatáskörébe, a mely legelőször a legelső sorban van hivatala az eddig importált termények helyettesítését tervszerűen megkezdeni, akár a többtermelés elve alapján, akár új cikkek termelésének meghonosítása által.

A második kategóriába tartoznak ama cikkeknek a kiszemlése, a melyeket nálunk meghonosítani különböző okoknál fogva nem lehet (gyapot, juta, stb. stb.) a melyet azonban pótszerekkel lehet helyettesíteni. (Zárjel között említem meg, hogy nemcsak pótszerekről, hanem helyet-

tesítéséről is lehet szó e munkában, mert például könnyűszerrel lehetne kiküszöbölni a közforgalomból az izetlen makkarónt és azt izetlen magyar téztafélékkel helyettesíteni. És ilyen példát többet is találhatunk.)

A harmadik kategóriába tartoznak azok az importcikkek, a melyeket a magyar ipar is képes volna előállítani. A főszólyt arra kellene helyezni, hogy mindazok a cikkek, a melyek eddig az ellenséges területől hazánkba importáltak, a magyar ipar által felkaroltassanak. Meg kell tehát csinálni ezeknek a cikkeknek az inventáriumát. Ezt a célt pedig legjobban lehet elérnünk a negatív kiállítások által.

Nézetem szerint mindenképp meg kellene állapítani az importjegyzékből azokat a cikkek, a melyeknek előállítására a hazai ipar volna hivatva.

Másodszorban igénybe kell venni ennek a munkának teljesítésében a nagykereskedőket. A mikor az új iparágak meghonosítására nézve megtettük javaslatainkat, egyserűen elmentünk néhány nagykereskedő tisztelőbe és kiemeltük azokat a cikkek, a melyeket addig külföldről szereztek be. Ezt az eljárást most is lehet követni, különösen olyan cikkekre nézve, a melyeknek mintáit másként nem volnának beszerezhetők. Ugyancsak hasonló szolgáltatásokat tehetnek ebben a munkában az áruügynökök, a gyári képvisel-

A pap a harcateren.

— Egy német tábori pap elbeszélése —

Hogy a háború veszes, viharos események közepe, milyen szerepet játszanak a tábori papok, arról érdekes és színes dolgokat mondott el Karl Jentich-német tábori pap, a ki a pokban utazott át Budapestre.

Episódokban és megfigyelésekben gazdag elbeszélése a következő volt:

— A háború legelején még nem voltam tábori pap, de már megéretem a háború szíleit és talán is késztetett arra, hogy — mikor ugyanis menekülésem kellett lakhelyemről — beálltam tábori papnak. Keletporoszországban, Neidenburg mellett egy kis község lelkésze voltam ma is ugyanazonban. Az orosz csapatok előbörtök a határterület és lassan lassan nyemláltak előre. Végre elértek a mi kis falunkat is — a koshok! Áson a végzetes napon, a melyen el kellett hagynunk a falunkat, reggel egy biciklizáspasznak és egy asszassz kosh között utcai harcba került a sor, a mely közben egyik katonának le kellett egy koshat, a ki a lelkésziak kerjében rejtezködött el. A harc asszal végződött, hogy a koshok elmenekültek. Mintán ilyenkor rendszerint egész nap békén hagytak bennünket, azt hittem, ezen a napon is így lesz és tíz órára istentiszteletet kívántam össze. Mielőtt az istentiszteletet megkezdtem, a templom tornyából látszóval kőhántam a vidéket és megállapítottam, hogy az oroszok nem közelednek. Asszenben alig kezdődött meg az istentisztelet, megérkeztek újra a ko-

sokok. Föllünkben nem mertünk énekelni és én hallgatn imát mondtam, amígán belekezdtem a prédikációba. Ekkor nagy csörömpöléssel szüzdött be az abiak, a koshok löttek ránk. En tovább folytattam a beszédemet, de nem sokára abba kellett hagynom, az oroszok olyan pokoli gyorraléselést indítottak a templom ellen. Felzöliottam hivatemet, hogy tárdeljenek le és kerjék a Mindenható védelmét. Két óra hosszat tárdel-tünk itt halk imát mormolva és egy golyó sem talált be a templom üregébe. Vagy a tetőbe lödtek, vagy a falba. Egyszerre egy kis lány rohant be: „Ké a falu!” kiáltotta és azt hittem ki fog törni a pénik, de nem a nép nyugodt maradt és tovább imádkozott. Egyszerre valami sügét hallottunk, a mely mindinkább közeledett. Tardink, vagy aeroplán, vagy léghajó. Az oroszok tüzelése egyszerre abba maradt, megvöltünk váltva. De másnap assután végleg menekülésem kellett.

— Nyáj nélkül maradtam. Hol találhattam volna sebb, jobb munkát magamnak, hol találtam volna hibebb hivatet, mint a táborban, a katonák között. Önként jelentkeztem tábori papnak és a jelentkezésemet el is fogadták. A háború eddigi folyamán a helyi harcaternek minden részén voltam már. Legelőször sora voltam a masszi tavaknál vívott bitárdetben, assután a harcateren voltam, a hol életem legborzalmasabb óráit életem át. Egyik hadsereg főhadiszállásán tartózkodtam akkor, mikor Brzesany mellett az oroszok egyik hadosztályát megsejtem szől fogták. Ertől a hadosztályról semmiféle hírt nem tudtak kapni,

a sok eser német forog veszályban. — Assak akkor folyt esata sora is. A mit egy lelkész tehet azt mind megtette, vigasztaltam, beszéltem, sőt egy iskolateremben istentiszteletet is tartottam, míg végre megérkezett a hí, hogy a körtülkerített sereg átvágtá magát az orosz gyűrűn. A legnagyobb haditetteg egyike volt a brzesany-i áttörés, a mely még tízankétszer foglyot is szerzett a németeknek.

— Munkám többnyire a front mögött folyt. Januárban és februárban, a mikor az njonnan kiképzett legényeg került a harcaterre, nem volt nap, hogy ne kellett volna istentiszteletet tartanom. Mielőtt a tiszvonsbar mentek volna a csatához, vala-mennyinek istentiszteletet tartottam, néha assad és alatt, néha valamelyik fain templomában.

— A mikor a fronton nagy bitárdet dult, az én munkám is megassaporodott a front mögött. Mindig részt vettem a sebesültek ápolásában, gondozásában, callapításában, mert akárhány apóló és orvos van ilyenkor késnél, az mind kevés.

— Voltam néhányszor tűzben is, a mikor bitárdőhelyre kellett mennem. Ez is igen gyakran megtörténik, például, ha a bitárdőhelyre egy sulyos sebesültet hoznak, a kit nem lehet szállítani és az papot vagy apácát kér. Akármilyen veszedelmes is ilyenkor a helyzet, mindig kiementem.

— Djadalmos bitárdetok, vagy előnyomulás után mindig megsejtetem némi ass ellagoyt csatateret, a melyen ilyenkor már folyik a halottak beföldelése. Temetésnek ugyanis nem lehet est-nevezni, amint árasás nélkül hányják a földre

lők és a kereskedelmi utasok, illetve ezek országos egyesülete.

A szakgyegetletek, a kereskedelmi muzeum égisze alatt megállapíthatnák azokat az egységes elveket, a melyeket a kiállítások rendezésénél követni kellene. E vezérelvek alapján azután minden speciális ipari szakgyegetület maga rendezné a saját szakmájára nézve a negatív kiállítását és pedig olyan időben és olyan helyen, a mely neki legalkalmasabbnak látszik.

Természetes, hogy minden józangondolkodó és e viszonyainkat helyesen mérlegelő szakember látni és éretni fogja azokat a nehézségeket, a melyek ennek tervnek a teljes megvalósulása elé tornyosulnak és alig lesz olyan optimista közöttünk, a ki azt hinné, hogy a főnnebbi intézkedés által a bevezetésileg jegyzett célt egyszerre és könnyen lehet me elérnünk. De viszont minden elfogulatlan ember tisztában lehet magában azsal, hogy a kijelölt irányok és célok lassan-lassan kézzelfogható sikereket biztosítanak a magyar iparnak és hogy bizonyos tekintetben lépésről lépésre emancipálhatunk bennünket a velünk hadilábon álló államok iparáinak jármá alól.

Hogy mennyire lesz azután helyes vagy szükséges az ezirányú akció a tőlünk elzárt tengerentúli államokra is kiterjeszteni, az későbbi megállapodás tárgyát képezhetné.

Sirolin
"Roche"
A tüdőgyógyászatot a legújabb kutatások alapján megújították. A Sirolin a legújabb és legbiztonságosabb szer a tüdőbetegségek gyógyítására. Számos orvos ajánlja. Gyógyítsa meg a tüdőbetegségeit. Számos orvos ajánlja. Gyógyítsa meg a tüdőbetegségeit.

gégehurut,
szamárhurut,
gyulladások gyógyítása ellen.

A TERMÉSEK

As aratás munkája megindult és az eddigi kilátások szerint minden reményünk meglehetően arra, hogy kelően megállapított intézkedések és azoknak precíz végrehajtása és betartása mellett a kenyérmagvakat illetően a közfogyasztás terén a jövő évi termés esedékességéig nem lesz hiányunk semmiben s ezenfelül Auszriának is igen jelentékeny gabonamennyiségeket bocsáthatunk rendelkezésére.

De hogy a termés remélhető hozamából mindezetre kelő mértékben telik, az egymagában nem nyújthat teljes megnyugvást. Ha az elosztás munkája nem végezte ik a szükséges körültekintéssel, energiával, és hozzáértéssel, a legnagyobb bőség mellett is súlyos zavarok; fennakadások következhetnek be az ellátás körül ugy a termelők, mint a fogyasztók kárára.

Szomorú tapasztalataink vannak erről a most lefolyt hónapok élelmészeti nyomorúságainak autáiból. Deára az 1914. esztendő sávilány termésnek, sok átázenvedett közfogyasztási mizéria elkerülhető lett volna, ha az intézkedések kelő időben és átgondolással történnek és főként, ha a rendelkezések végrehajtására hivatott szervek nem bizonyultak volna a feladatuk teljesítésénél annyira gyengének. A városi polgárságot hónapokot keresztül valószálgal koplaltatták és ima, most sorban kerülnek elő a községekben a kisebb nagyobb gabona készletek, a városi pincékből az elrohadt burgonya, az elromlott zsír nagy tömegei.

As ideai termésnek megfelelő elosztása, vagyis a népességnek listtel azaz kenyérral való ellátása még nagyot nyer most jelentőségében asáttal is, hogy előreláthatóan hosszabb időre a húst is részben a kenyérnek kell pótolnia. A huszfogyasztással most már ugy állunk, hogy annak minél nagyobb mértékű csökkentése egyelőre egyenesen kőszérdek. Szakkörökben állatállományunknak a háborus állapot ideje alatt való visszacsézéséről a legnagyobb mértékben aggasztó becsületek vannak forgalomban, ugy, hogy

a további hanyajlást, amennyire es a hadsereg mlksgötlőinek természetesen legeslegelső sorban álló kiellátásának kötelezősége mellett lehetséges, minden rendelkezésére álló módon — tehát a polgári lakosság huszfogyasztásának redukálásával is — megakadályozni: valószálgal életbevévő gazdasági érdeklünk. (Teljesen felesleges a hus fogyasztás redukálására. As árak a fogyasztást csökkentették már. Szerk.)

Mindenképen örvendetes és megnyugtató, hogy a megalakult Haditermény Rt. fázgatóóságának legújabb határozata szerint most már ez a szervezet módot akar nyújtani arra, hogy minden megbízható és megfelelően tőkeeros akár fővárosi, akár vidéki kereskedő is közvetlen megbízás alapján vehessen részt abban a munkában, melyre a kormány a Haditermény Rt-nak engedélyt adott, sőt bekapcsolni kívánja e tövékenységbe a társaság bizonyos korlátozással a kisebb kereskedőket is.

Es a határozat annak az — enyhé kifejezést használva — illojális törekvének bukását jelenti, melylyel egy összevérdőtt érdek ring minden mezőkoltás nélkül részben teljesen le akarta szoritani a gabonakereskedők szárait rendez, legitim működési terükről részben pedig csupán kedgydíjakat akart nekik juttatni. Igen jót és okosan tették a vidéki kereskedők, hogy ez ellen bátran, nyomatékosan tiltakoztak. A Haditermény Rt. határozata mozgalmuk részére már is mehozta az erkölcsi sikert.

Most még csak az lenne kívánatos, hogy a Haditermény Rt. elvi állásfoglalás után ennek az ügynek további fejletménye, vagyis a gyakorlat is akképpen alakuljon, hogy a szakmához tartozó kereskedők — a kisebbek is — jogaik igényei mindenképpen igazságes, figyelembevételben részesüljenek.

M. K. L.

As elhunytak asáni fölő. Ilyenkor megasoktam asáni csapatok a tömegelrokat, a melyeket burmal nézni. Különbösen a Kárpátokban láttam bor-mas képeket, mert itt néha emeletmagaság-fektők egymason az eltorult ar-

— A katonák eszuvévéseit csak én látom igazán, de a katonák hősiességét, bátorságát és keltierjét is csak én tudom igazán becsülni, a ki őket nem csak mint anyagot, hanemmint embereket is ismerem.

Francis jölalok Németország romlásáról.

Hogy a franciaknak nagy szükségük van ambiziatuk megerősítésére, az hírlapi cikkek is bizonyítják. Asóban — ugylátásik — a franciák még mindig nem bínik eléggé saját es szövetségesei fegyverszáim győzelmeiben, mert az irdi es újáírói világ egyb esküszöket is szükségessé tart arra a célra, hogy Németország ak a hitét beleplántálja a franciak as-

Est a célt aszolgálja valószintűleg egy R. d. Arman nevű ur könyve, mely körülbelül egy hónappal aszótt jelent meg „Lés Prédictiona sur la fin d'Aldmagne" (Jölalok Németország bukásáról) címmel.

D' Arman ur ebben a könyvben nagy fáradsággal es jobb ügyhős méltó busaglommal aszódie ászre mindazokat a „megbízható" adatokat, melyekből több havesebb írásnival a német birodalom bukására lehet következtetni.

A könyv egy Németországban írt emezé-

littal kezdődik, melyet állítólag egy Hermann nevű barát irt volna. A kikit asóban esmal a tudománnyal foglalkoznak, tudják, hogy es a jölal apokrif, mert egy Andreas nevű pap írta es pedig nem a XIII. században, hanem a XVII. d végén.

Késután Noutredames híres jölalata következik, a mely asóban a német birodalom bukását egy 49 hónapig tartó háború után 1921 re jölalja, as pedig nem valószintű, hogy Francis-orsság még 38 hónapig bírná est a háborút.

Esután következik a könyv legrdekesebb jölalata, a melyet valami Johannes pater irt, de hogy ki es a pater, sról egy söt sem söt a könyv. A jölal írója Szt. Jánostól vehetett néldát, mert az apokalipsis nyelven beszél. A jölalat legrdekesebb része így hangzik:

„As igaz Antichristus annak a kornak egyik uralkodója lesz. Luther követője; Istent fog hivatkolni es azt fogja mondani, hogy as ő küldötte. A hasurakat es a hercege a bibliára fog esküdni; a Mindenható-karjának fogja nevezni, a ki azért jött, hogy a romlott nemzetséket megbüntesse. Csak egy kirja lesz es szám-talan serege, melynek jelzése az lesz, hogy „Isten velünk!" a pokoli légiókhoz fog hasonlítani."

Természetesen es Antichristus es „a hasurak hercege" a német császár. A jölalat megerősítésére a könyv a következő proklamációt

„Emlékeztetk rá németek, hogy ti vagytok Isten kiválasztott népe. As Isten meadama, Isten, mert ez a világok a magyet, emberet.

En vagyok a Mindenható, esküszök. En vagyok a Mindenható, esküszök. En vagyok a Mindenható, esküszök.

Baj és halál arra, a ki asuraknak csügöl! Baj és halál arra, a ki nem hisz es el a jölalban! Baj és halál a gyéknek! Farszajának a német nép gei!

Az követeli a megmagasított, az a ki es az anónim keresztal parancsolja nektek, hogy akaratát vagytok keresztük!

Hogy hol es honnan eszedte elő. D' Arman ur est a felhívást, nem tudjuk, de egy kissé hamiskának tettszik. Anyai bizonyos.

A többi jölalok, a melyek ez után következenek, ép ily nevetségessé es es a hibájuk van, hogy még kevésbé érthetők. Ilyen D' Orail abbé jölalata. A jó abbé egy- est mondja:

„Jaj, fiatal herceg, hagy el a fogad- asigét! es hord aszutérsébe, as eminat es a fehér virágot!"

Ebből nehéz valami jölalot kiolvasni, de D' Arman ur leleményes ember, a ki e mendséskövetkezőkép magyarázza meg:

„A fiatal herceg es asóban Anglia, a mely francis es belga hadsereget egyesül.

Egy másik jölal est mondja:

„Ha es emberek úgy fognak repülni, madarak, tíz nagykirály háborút fog vésülni!

A tíz király létszáma es olyan király be-

lélt. Végül van egy jölal a könyvben, as u. a. Somburgi jölal, a mely aszra, hogy es német birodalom bukását 1914 re jölalja.

H I R E K

- Hósi halál. Békassy Ferencz, kadetőr-mester, Békassy István Vasvármegyei főispánjának fia, június hó 25 én a bukovinai Dobronita község mellett, a besszárbián határon egy éjjeli űtközet alkalmával hősi halált halt. Békassy Ferencz 21 éves volt, a pipai 7. honvédszárvezredben szolgált. A harcra letemetését követően hazajött a családja, a hős halálát követően az ősi nyugalomra. — Nunkovich Dénes, Nunkovich Dénes magyarországi földbirtokos fia, a pápai 7. honvédszárvezred kapitánya, 22 éves korában, ugyanacsak Bukovinában Dobronitán június 25 én hősi halált halt. Nunkovich dénes kadetőr-mester a bajtársi Baján Tzuki helységben letemetését követően hazajött a családja, a hős halálát követően az ősi nyugalomra.

- Hadházon. Gróf Szapary László magyarországi nagybirtokos, volt főmei kormányzó, belső titkos tanácsos, mint önkéntes a 7. honvédszárvezredbe vonult be, ahol mint népfelkelő főhadnagy fog szolgálatot teljesíteni.

- Királyi adomány. Dr. Tüber Sándor vasvári — szombathelyi kanonok, a püspöki szeminárium tudós tanárát magas kitüntetés érte. Öfélége a szent Lászlóról nevezett somogyi címzetes prépostságot adományozta.

- A rokkantak gyámja. Vasvármegyei Vöröskereszt egyesületének választmányának rendes havi üléseit szombat délután tartotta meg Szombathelyen Herbet Geza alispán egyesületi elnök vezetés alatt a varmegyei hadügyi kistermben. A választmányi ülések legfontosabb tárgya volt a varmegyei rokkantgyámok és rokkant választmányok tagjainak megválasztása. Vasvármegyei törvényhatóság ugyanis nagygyűlésen gazdasági akciót indított meg a rokkant katonák és hozzátartozóinak védelmére. A humanus munkásságot a Vöröskereszt egyesület védelmére adott a varmegyei rokkantgyámok és választmányok támogatásával foglalkoztatni. A szerda választmányi ülésein rokkant gyámok a céldömlői járásba megválasztottak: Bojtos Janos nyug. evang. lelkész. A rokkantválasztmány tagjainak megválasztottak: Céldömlőköri: Hollós Rupert apát és Nagy Sándor evang. lelkész. Jánosbácsi: Dukai Takács Ferenc kamarás, birtokos és Faugh József erdőmérnök.

- Fiala kóp. Az élelmiszekek árának megállapítása folytán a szittértűk hetsipiacon máris emelhető volt az árak csökkentése, az eladók kénytelenek voltak eladogatni az élelmiszereket voltak azonban olyan lelkeseknek is, a kik az árakat visszavitték. Sőt akadt a közönség körében olyan "hős" is, aki nagyhangon kihirdette, hogy indokolatlan a közönség engedelmessége, miert nem szállították le az élelmiszereket az árak, a kik a kárpokot már nem lehet megvenni olyan magas áron van. Az illető vendéglős ur azonban véletlenül olyan hölgy előtt szólta el magát, a ki nem hagyta szó nélkül a megjegyzést, és igen helyesen azt vágta oda neki, hogy kalapot nem kell venni háteruban, viselője az ócskát, hanem enni kell. A vitanak egész sereg hallgatója akadt és mindenkori a hölgynek adott igazat, hogy jól leborította az urt a ki nem állította a celli vendéglős létere az eladók mellett agítálni.

- Hósi halál. Novák Imre püspöci lakos a helybeli hadikórházban, a harcra szerzett súlyos betegség következtében f. hó 5 én elhunyt. A 32 éves hős övege hazaszállították a Püspöcön helyezték örök nyugalomra. A Vöröskereszt egyesület részéről Dr. Debécs Samuél, Binócy István és Günzberg Erzs. mentek el és helyezték kezüre a hős koporójára. Bajtársai neveben Mór Armin káplár tartott becsabozását. A fiatal harcos övege és két kis gyermeke sírja.

- Adományok. A jánosbácsi hadikórház beszállítottak azokoztak: Maróthy László dr. (Káld) 50 kor. Kolozsár István (Bögöte) egy üveg més-Schmidt Károlyné (Kézpiszák) 10 üveg befőtt. Koldi uradalom 1 q. búsza Káld község lakosága Maróthy László dr. kezesmányaére Gócsán József bíró vezetésével a következőket adományozta: 28 drb. kenyér, 2 szék rozsliszt, 1 szék bab, 1 szék burgonya, 1 szék dió, 670 db. tyján, 5 kg. cukor, 1 kg. kávé, 1 kg. mák, 2 db. ótkáva, 5 üveg befőtt, 25 kg. szir, 750 kocsonya

- A haszonváltó kereskedők és a pénzügyminiszter elrendelte, hogy az I. és III. osztályú kereseti adóval megrótt kereskedők és iparosok. Kiknek a Helyi I. üdödelme legalább 50 százelekkel csökkent, adófelengedében részesülnek; azok pedig, a kik be vannak vonulva s az illetők száva van, a kereseti adójukat a Helyi I. üdödelme alatt felmentették.

- Készenléti szolgálatra a 18 éves hadközpontú tanulóknak. Azonkán a felső kereskedelmi iskolába járó tanulóknak, a kik 1897. évben születettek és a népiskoláit bemutatón aszemléken alkalmasoknak találtattak, a kultuszminiszter megengedte, hogy a mennyiben az 1914-15 tanév végén javító vizsgálatra lettek utasítva, bevonulását előtt két hetet jelentkezhettek minden előzetes kérelmek nélkül javító vizsgálatra. A felső osztályos tanulóknak még azt a kedvezményt is nyújtja a miniszter, hogy sikeres javító vizsgálat esetében minden különös vizsga nélkül részükre az érettségi bizonyítvány is kiállítható.

- A dohánykiszárazók haszonbéré. A pénzügyminiszter rendelkezett arról, hogy a dohánykiszárazók által fizetendő haszonbérét tárgyasban a kizárólagos haszonbérét eddig az utolsó három évben elért forgalom alapján alapul vétele mellett, három évre meghatározott évi ászzegekben állapították meg és a fizetés negyedévi részletekben közvetlenül az adóhivatalnál történjen. Az új rendelet ezt a rendszert az év végével beosztást és egy intézkedik, hogy a jövő év elejétől kezdve a haszonbérreket mindig a dohányátvétele értékeknek alapul vétele mellett, az átvétel alkalmával a dohánygyárosoknál fizessék be a kiszárazók. A kik kizárólag dohánykiszárazással foglalkoznak, azok egy százelekot fizetnek, a kik széles italok eladásával nem foglalkoznak a dohányon kívül más it árusítanak, azok két százelekot, a kik széles italokat kis mértékben árusítanak két és fél százelekot, a kik korlátlan kimerési engedéllyel bírnak azok három százelek haszonbér tartoznak fizetni. A dohánygyáros a beszédtel haszonbérrel minden esetben nyugtat ad ki. A megrendelést könyvecskéket a gyáros 16 állóért szolgálta ki a kiszárazóknak. Ha a kiszárazó nem gyárosról, hanem másról szerzi be szűkségét, a haszonbér az alártnak fizeti. A gyáros a haszonbér összegeért anyagi felelősséggel tartozik a kincstárnak. Azok a dohánygyárosok a kik vezetik a rendelet ellen, az elártnat folytatásból elmondíttatnak. A jövőben a haszonbér néve nem két százelekot a kincstár a kiszárazóknak. Az ilyen szerződéseket a pénzügyminiszternek legkésőbb az év szeptember végéig fel kell mondaniok és 1916. január elsején kezdődő hatállyal új engedélykönyveket kell kiállíttaniok. A beosztott haszonbért nem térítik vissza.

- Igazolvány közzeszer elrendelése. A kir. belügyminiszter urnak 18618 és 19610 elism. rendelése szerint a) a monarchiának Olaszországgal befovetkezett hadállapota folytán — az igazolvány közzeszer a dányaghi hadszínter hadháronalra is elrendeltetett, miert is mindazonk, a kik Innsbruck, Schwarsach, St. Veit, Zealweg, Marburg, Pragerhof, Csáktornya, Murakeresztur, Gyékényes, Barcs és az eskettől délre fekvő állomások valamelyikére utazni aszándékosnak, a fent hivatkozott belügyminiszteri rendelet szerint csak szabályszerű igazolás mellett utazhatnak. Igazolásul szolgál: a) arcképpel es szabályszerű száradékkal ellátott utlevelek; b) állami, udvari, közigazgatási, államvasúti és magvasúti tenyleges aszolgálatban levő (nem nyugdíjas) alkalmazottak és hozzátartozóinak arcképes igazolványai; c) a vasúti hadiforgalomra nevező elért igazolványok; ellenben az a) pont alatt említett utlevelek csak akkor, ha az illetékes magyar közigazgatási vagy Ausztriában a tartományi rendőrhatalóság által oly száradékkal vannak ellatva, mely a fent megjelölt vonalak bármelyikén is járjon. Magvasútemelők részére utazási igazolványokat az elsőfokú rendőrhatalóság (főszolgabíró, városi rendőrpálybíró) a határrendőrség állomáshelyeire eseket a határrendőrség állítja ki. A mennyiben it igazolvány kiállítása válik aszűkségesse, annak beszerzéséről a közönség a hivatalos órák ideje alatt gondoskodják, esenkivül csak oly esetben állít ki a hatóság igazolványt, ha az utazás fontosága és feltétlen aszűksége igazolást nyer. A ki tehát utazni óhajt, idejékorán érdeklődök, hogy az utazás milyen körülmények között lehetne, nehogy kellemetlenségei legyenek.

- Helyi hírek. Jelent a piacon. Szereplők: Egy kosár tojás, a gasdija és egy vésztő hölgy: Hölgy: Hogy a tojás nélkülem? Néni: Kileve krajcár darabja! H: Hissen 10 fillér a megszabott ára, mija a vagy nem adja? N: Nem adom, nem parancsol nekem senki, annyit adom, a meonyit akárom! Erre H. saó nélkül belelépett a kosárba a tojás ropogott és egy pillanat múlva már a sárga tojás a földön folyt, akadt pajtás is, a ki akkodott, hogy esetleg épen maradt tojást a sorsára jusszon.

- Hölgyekot megtapolták.

- Hissen cukorhiány. A magyarországi cukorhiányt a 1914-15 évi kampanyban, 1914 szeptember 1-től 1915 május hó végéig, a magyarországi cukorhiányra 3.370.322 mm. fogyasztásig utalja, azaz 479.804 mm.-val kevesebb mint az előző kampanyban. A cukorhiányból az állam kizárólagos elártnat az az adó mellett 1.361.304 mm. (azaz 299.039 mm.), lefizetése nélkül a vámvonalon át, telre 392.695 mm. (— 1.680.163 mm.) készletben május végén 1.688.318 mm. fogyasztási cukor, vagyis 274.991 mm.-val több, mint az előző időpontjában. Ezenkívül, mint-hogy export alig volt, május végéig még 592.170 mm. nyers cukor volt készletben, vagyis 510.206 mm.-val több, mint a múlt év hasonló időszakában. Megjegyzendő, hogy az idei kampanyban a takarmányhiány következtében állatok étésére 141.787 mm. nyers cukrot használtak el. A fenti adatokból kitűnik, hogy a gyárakban és raktárakban elegendő mennyiségű cukor áll rendelkezésre s így semmi alapja sincs annak aszűkségesse, hogy esetleg cukorhiány fog majná beállani.

- A finanszió miniszter kérésére. A kereskedelemügyi miniszter egyik hercegedőku végrehajtásával kimondta, hogy a tanoncú megállapítás az érdekelt felek meggelődését. A végrehajtás szerint a tanoncú megállapítás az iparos és a tanonc adója vagy gyámja között köztűti kölesőnté megállapítás alatt fenn, a szerződő felek között létrejövő megállapítás egyedül, törvényes korlátnak számít állapítván meg a 61. §-ban, hogy a tanoncú legalább a tanonc 15-ik életéig kell tartoznia. A mennyiben a tanonc est az életét meghaladta, a tanoncú mikénti megállapításnak kérés az iparhatóság (iparvezető) részéről nem befolyásolható.

- A kózmáj árulása. A kózmáj (Kobany sulfaration pro balneo) a gyógyászatok, a gyógyszerészek, a mérés területén anyagokkal való kereskedés tárgyasban 1895. évi január hó 14-én 111.005/1894. szám alatt kiadott II. szabályrendeletben az akkor csak II. osztályú szabályrendelet és gyógyszeres kereskedők és csak meghatározott mennyiségben árusítható. Minthogy a kózmáj az utóbbi időben a gazdaságokban elterjedtetben alkalmasak és szűkségesse vált, hogy beszerzése meggennyiitossék, az országos községasszégügyi tanács véleménye alapján az. kir. belügyminiszter megengedte, hogy az kereskedők is árusíthassák, illetőleg a fent hivatkozott szabályrendeletben említett III. táblában foglalt szerek közé sorolta, a melyek kereskedők által is árusíthatók.

- Hölgyekot megtapolták.

- Hölgyekot megtapolták.

Tisztelt barátom!

Senki sem tudhatja, mikor érhetik testi szenvedések, Ön sem. Ha azt is hiszi, hogy erős és egészséges ki tudja nem-e tamadják már alattomban a szervezetét egy gonosz betegség csirái. Abredjen fel és tekintsen figyelmesen lényének bensejében, akkor láthatja, mennyit vétkezik napról-napra legnemesebb szervei, szóval saját maga ellen viszályja meg egyszer alaposan egész testét! Azt fogja tapasztalni, hogy az emberek sokkal jobban ápolják külsőjüket. Minden nap mosdanak és fürdenek, néha fölöslegesen sokat is, tehát a külső tisztaságról kellően gondoskodnak, de ha valaki azt kérdezné, hogy mi is tesznek az emberek belső szerveik tisztasága érdekében főképpen

a vér tisztítása

ehetetéren. akkor nem lehet kielégítő feleletet adni mert erről ugyeszoíván egyáltalán nem gondoskodnak. Hihetetlen dolgok jutnak az emberi szervezetbe és mégsem gondolnak arra, hogy megszabadítsák a szennytől a fölöslegtől, hogy eltávolítsuk a testből mindazt, ami nem odavaló

hogyan meg kell tisztítani a vért!

Pedig egészséges vér az az élet alapja, hiszen a vértől ered az emberben minden meleg, munkaképesség és erő. A vér tisztasága tehát egyértelmű az egészség megóvásául. Leginkább vétkes az egészségre ellen az ak

a vér tisztítása

rdékében nem tesz semmit. A vér szennyezései akár mások, akár bensek, idéznek elő minden betegséget innen ered minden kór. Többérek nyomorúság, vesztélelem keserűség és fájdalom.

Az időgosság

másadunk legnagyobb nyomorúsága csakis a vér hiányos tisztítására és táplálására vezethető vissza.

Nincsen olyan idegtápszer, mely évés utján a szervezetbe bármiképpen is hatna az idegekre. Bármilyen szépen és nagyhangon hirdetik is az efféle szereket, ez mind csak puszta ámitás és félrevezetés egész közönséges család és csak arra jó, hogy a minden szalmazsálba kapaszkodó betegnek az utolsó garaszt is elvegye tőle. Csak egyetlen

idegtápszer

létezik, és ez a vér, még pedig csakis az

egészséges, tiszta vér.

Es látja el az idegrendszer legfinomabb elágazásait, egyedül és adja meg az idegnek a szükséges táplálékot, az erőt és ellenálló képességet, amelyre oly nagy szükség van az embernek a létért való kemény küzdelemben. Egészséges vér nélkül nem viszi semmire, ha még olyan szép idegtápszereket raknak is eléje.

Mivel tisztítsuk tehát a vért?

A természet maga mutatja az utat. A növényvilág gyógyzóival közt találhatók a legtermészetesebb és

legkiválóbb vertisztítószer.

Minden lélegzet emlékeztet a természet örök törvényességére, a hogy az örökké fennálló állat- és növény között. Ezeket a természetesi növényeket senkisésem tudja és nem is fogja megdönteni.

A lehető legjobb vertisztítószer meg kell ismerni. Ez

Grundmann P. gyógyszerész

Kyematot s. Andorinjelella, Vénedunary-kegyhelyemda az huzarpharacvállalat gyoraszóján Devecsterben 1916.

Est a teát előírás szerint, az az minden második napon egy csészével kell állandóan inni, akkor látni fogja, hogy ember, és pedig egészséges ember. Et a tea megadja testének az egészséget, életkedvet, tetterő fiatalos rugékonyságot, erőt, ellenállóképességet, szellem: élénkséget egészen agg koráig és mindig legjobb barátja lesz és marad. Ez megvédi az egészséget tönkretévő, minden felől támadó betegségek csiráitól, megóvja az idegességtől és csodásan javítja a közérzetet. A tea a legjobb szer a nedvek megromlása, kiütések, sömör, nályag és vesebajok anyagcsere zavarok érelmeszesedés és különösen

köszvény és csusz

ellen, szorhivól vértöduások, gyomor és bélbántalma ellen. A tea rendessé teszi a székélést és előregíti a em érzetét. — Mellőztek e helyen a köszönetnyilvánító sorozatát émbár naponként érkeznek a közönség minde köréből az elismerő levelek és hálairatok ezen tea nagy szerű hatásáról.

Mindenki győződjék meg maga a tea meglepő hatásáról és fejezze ki azzal hálaát, hogy jó lélekkel ajánlja ezt a teát másoknak is.

Csomagja 2, 4, 6 Kor. Probszomag 1 K. 5 Ilyen próbacsomag 4 korona.

Egy sikeres kurához 2 db. 6 K-ás csomag szükséges, összesen 10 koronáért, bérmentve.

Grundmann P. gyógyszerész

Berlin, SW. 68. Friedrichstrasse 208.

Rendelő-órak 8—7-ig vasárnap is.

Haszndlati utasítás Grundmann vértisztító teájához.

Grundmann Vulnerál vértisztító teája mint hási szer legmelegebben ajánlható mindazoknak, akik kiütés, sömör, kelelvény, nedvek megromlása, aranyér, vese, hólyag, máj és gyomorbetegségekben, különösen érelmeszesedésben, idegességben, anyagcserezavarokban]

köszvény és csuszban

vagy vértöduásban szenvednek, oly módon használható, hogy ezen teából egy evőkanányit egy csésze vízzel erősen felforralunk és szükség szerint reggel vagy este langyosan isszuk.